

Kowid waksinasy we bir terakt

Category: Kitapcy, Medisina

написано kitapcy | 23 января, 2025

Kowid waksinasy we bir terakt KOWID WAKSINASY WE BIR TERAKT

Bu terakt barada...

Türk mediýasy beýlede dursun, bütindünýä mediýasynyňam kän bir ýazyp durmaýan maglumatlaryny ýazaýyn:

Mohsen Fahrizadeh Mahabadi...

Elli sekiz ýaşly eýranly fizik...

1992-nji ýylda **Ymam Hüseyín adyndaky uniwersitetde** okadyp başlady. ABŞ-nyň Prezidenti **Jorj Bušuň** döwründe 2007-nji ýylda MRU-nyň beren seljermesine görä onuň ylmy karýerası "gizlindi": ol Eýranyň ýadro ýaragyny öndürmek boýunça maksatnamasyny üstünlikli durmuşa geçirmegiň iň ýokary wezipeli ygtyýarlysydy!

Günbataryň kontrrazwedka gulluklary Fahrizadäniň Eýranyň "**Project 111**" ýadro maksatnamasyna jogapkär adamdygyny öňe sürdi. Eýran bu aýyplamalary inkär etdi. "*Ýadro maksatnamasy ilkinji nobatda urany baylaşdymak işine üns berýärди.*"

Eýran özünü näme diýip aklasa-da, Fahrizadeh barybir Günbataryň habar beriş serişdeleriniň didiwynna mündürildi:

"**Sunday Times**" gazeti 2007-nji ýylda Fahrizadäniň Eýranyň ýadro maksatnamasy boýunça jogapkär FEDAT-yň başlygydyny ýazdy.

"**Guardian**" gazeti 2010-njy ýylda Fahrizadäniň Eýranyň ýadro maksatnamasynyň iň esasy jogapkär adamdygyny ýazdy.

"**Wall Street Journal**" 2012-nji ýylda Fahrizadä "**Tähranyň atom ýaraglarynyň gurusy**" adyny berdi.

"**New York Times**" gazeti 2014-nji ýylda Fahrizadä Oppenheýmeriň (ilkinji ýadro bombasyny oýlap tapan) bir görnüşi hökmünde baha berdi.

Aýdylmadık, diýilmedik zat barmy... Ysraýylyň premýer-ministri **Benýamin Netanýahu** 2018-nji ýylda telegepleşikleriň birinde eden çykyşynda Fahrizadäniň ýadro ýaragy maksatnamasynyň ýolbaşçysydygyny aýtdy.

Şol sanda: iň soňky gezek ABŞ-nyň Daşary işler ministrligi 2020-nji ýylyň iýun aýyndaky habarnamasynыň üstünđr Fahrizadäň ýolbaşçylygyndaky toparyň işläp ýörendigini ýazdy.

Soňam... 2020-nji ýylyň 27-nji noýabrynda, geçen hepdäniň anna günü onuň janyна kast edildi.

Bütin dünyäniň habar beriş serişdeleri, şol sanda biziň metbugatymyzam Fahrizadäniň ýadro maksatnamasynyň amala aşmagyna bökdençlik döretmek maksady bilen **MRU** ýa-da **MOSSAD** tarapyndan öldürülendigini ýazdy.

Dûýp sebäp şumudy?

■ **WAKSINANY TAPAN TOPARYŇ YOLBAŞÇYSY**

2020-nji ýylyň 20-nji oktýabrynda Eýranyň Saglygy goraýys ministri **Said Namaki** eden çykyşynda özlerce işläp taýýarlan kowid-19-yň waksinasyny adamlarda synag etmäge başlanjakdygyny mälim etdi.

Geçen hepdäniň anna günü... Eýran bilen Russiýanyň arasynda waksina boýunça özara hyzmatdaşlyk etmek üçin Eýranyň Russiýadaky adatdan daşary we doly ygtyýarly ilçisi **Kazem Jalali** bilen Russiýanyň inwestiýalar fondunyň (Российского фонда прямых инвестиций) baş direktory **Kirill Dmitriýewiň** arasynda geçirilen duşuşygyň arasy Fahrizadäniň garşysyna amala aşyrylan terakt sebäpli tarpa kesildi.

Waksina söwdasyna Russiýanyň üsti bilen Eýranam girýärmi? Munuň terakta näme dahyly bardy?

Günbatar metbugaty Fahrizadeh hakynda şu maglumaty ýazmadı: Fizikaçy alym Fahrizade Eýrany ýukan-ýumran eden koronawirus ýokanjyna garşıy göreşiniň iň esasy adamlarynyň biridi. Ol kowid-19 üçin ilkinji bolup Eýranyň kesel anyklaýyş abzalyny kämilleşdirenen toparyň ýolbaşçysydy.

Eýranyň Daşary işler ministri **Mohammad Jawad Zarif** 2020-nji ýylyň 9-njy maýynda kowid-19-yň kesel anyklaýyş abzallaryny ulanyaşa goýbermek üçin ygtyýarnamalaryň alnandygyny habar berdi:

"Eýranda öndürilen 40 müň sany kämil test abzalyny Germaniýa,

Türkiyä we beýleki ýurtlara iberdik. Yene altmyşdan gowrak ýurt muňa nobata dur."

Diňe abzallaram däl...

Eýranyň Goranmak ministri **Amir Hataminiň** aýtmagyna görä, Fahrizade kowid-19-a garşy waksinany taýýarlamak içinde möhüm ädimleri äden ylmy toparyň ýolbaşçysydy...

Fahrizadäniň ýolbaşçylygyndaky topar kowid-19-yň waksinasyny kliniki barlaglaryň bosagasyna getiripdi.

Nämüçindir... ölüminiň yzyndan Fahrizadäniň medisina-saglyk sektorynyň saýlama alymlarynyň biridigi barada kelam agyz söz ýazylmady.

Teraktyň düýp maksady şunuň bilen baglanşykly bolup bilermi? Sowaly şu sebäpli berdim:

■ **ÇAPRAZLYKLAR BAR**

Mohsen Fahrizadeh Tähranyň golaýyndaky **Absard** şäherine barýan ýolda üç sany bronirlenen gorag awtoulagynyň goragy astynda aýaly bilen bile ok geçirmeýän awtoulagly barýarka duzaga düşürildi.

Terakt bilen baglanşykly şu çaprazlyklar bardy:

- **"New York Times"** we **"BBC"**-niň berýän maglumatyna görä, Fahrizadäniň awtoulagynyň ýanynda odundan mas ýüklenen **"Nissan"** ýük awtoulagy partladıldy.
- Eýranyň habar beriş serişdeleri "Nissan" ýük awtoulagynyň gorag konwoýyny saklamak üçin partladylandygyny aýdýar. **"Hyundai Santa Fe"** jip awtoulagynda iki mergenden we motosiklli dört ýaragly kişiden ybarat hüjüm ediji topar Fahrizadäniň konwoýyna ot açdy.
- **"Fars"**habarlar agentliginiň aýtmagyna görä, Fahrizadeh awtoulagynyň tekeri nämedir bir zada degensoň, awtoulagydandan çykdy we "Nissan" ýük awtoulagynyň üstünde gurnalan uzak aralyga atýan pulomýot bilen öldürildi. Terak amala aşyrylansoňam "Nissan" partladıldy...

Gepi uzadyp durmagyň hajaty ýok: heniz bu ganly wakada näçe ölüniň we näçe ýaralynyň bardygy-da belli däl.

Hätzirki minuda çenli hiç bir tarap hem bu terakty amala

aşyrandygyny mälim etmedi.

Özüñiz pikir edip görün: hazır Ysraýylada ýa ABŞ-da waksina boýunça alnyp barylýan işlere ýolbaşçylyk edýän haýsydyr bir alym öldürilse, bütin dünýä aýaga galmazmydy?

Alym Fahrizadeh dünýä jemgyýetçiligine *P"ýadro ýaragyny öndürmek üçin işläp ýören* biri hökmünde tanadyldy. Onuň waksina boýunça alyp barýan işlerinden ýeke agyz söz açylmady. Bu ýaşyrynlıgyň, gözboýagçylygyň maksady näme?

Hemiše tekrarlap gelýärin: **waksina meselesi iňňän wajyp mezeledir, onuň ykdysady we syýasy taraplaryny görmezlige salmaň!**

Soner YALÇYN.

"SÖZCÜ" gazeti, 01.12.2020 Medisina